

स्थानिक संस्था कर - एलबीटी - सरकारी दडपशाही

४ ऑगस्ट, २०१३

मीनल इनामदार

GreenEarth

GreenEarth Social Development Consulting Pvt. Ltd.

contactus.greenearth@gmail.com

(एलबीटी मधील आक्षेपार्ह मुद्दे)

स्थानिक संस्था कर - एलबीटी - सरकारी दडपशाही

राज्य नगर विकास विभागाच्या अधिसूचनेनुसार एप्रिल १, २०१३-१४ पासून पुणे व राज्यातील इतर शहरांमध्ये एलबीटी - स्थानिक संस्था कर हा लागू करण्यात येत आहे. हा कर नाक्यांवर जकात भरण्याऐवजी प्रत्यक्ष महानगरपालिकेत एकरकमी भरावयाची तरतूद आहे. कराचा दर हा जुन्या जकात दर प्रमाणेच असल्याने पालिकेचा कर महसूल हा जकात असताना व्हायचा तेवढाच असणार आहे.

नाक्यांवर जकात गोळा करण्याच्या व्यवस्थेमध्ये होणाऱ्या भ्रष्टाचार व त्यामुळे पालिकेचा बुडणारा कर महसूल रोखण्यासाठी - स्थानिक संस्था कर ही नवीन कर संकलन पद्धती आणण्यामागचा मुख्य हेतू.

या नवीन करपद्धती अंतर्गत प्रस्तुत नियमांमुळे महानगरपालिकेच्या कर वसुली यंत्रणेतील गळती कमी होऊन ती अधिक सशक्त होणार आहे, नियम मोडल्यास दंडाचे प्रमाण जास्त असल्याने कर चुकविण्याला आळा बसेल या आधारावर महापालिकांकडून या कराचे समर्थन केले जात आहे. साहजिकच हीच कारणे आहेत, व्यापारी व दुकानदार या कर पद्धतीस कडाडून विरोध करीत आहेत.

स्थानिक महापालिकांचा करपद्धतीसाठी प्रयत्न / पाठिंबा व व्यापारी वर्गाचा करपद्धतीला विरोध याबद्दलची कारणे ही त्यांची आपापली आहेत. परंतु सर्वात महत्वाचा व दुर्लक्षित केला जात असलेला मुद्दा म्हणजे शेवटी सामान्य माणूस आहे - जो प्रस्तुत करपद्धती बदलाचा, त्यातून वाढणाऱ्या अनावश्यक प्रशासकीय खर्चाचा, व कर चुकविल्यास लावण्यात येणाऱ्या दंडाचा भार सोसणार आहे.

नवीन स्थानिक संस्था करपद्धतीचा फायदा नक्की कोणाला?

साहजिकच, स्थानिक महापालिकांनाच या करपद्धतीचा प्रत्यक्ष फायदा होणार असून, शहरातील करदात्याला किंवा उद्योगांना अथवा व्यापाराला या नवीन करपद्धतीचा कोणताच फायदा असा होणार आहे असे दिसत नाही.

अशावेळेस प्रश्न उपस्थित राहतो -

शहराच्या वाढ व प्रगतीसाठी जबाबदार असणाऱ्या व्यापार व उद्योगाला नवीन कर उपयुक्त आहे काय?

दुकानदार व व्यापाऱ्यांचा या नव्या करास विरोध यासाठी आहे की, नवीन नियमांनुसार त्यांना अतिशय क्लिष्ट स्वरूपात सविस्तर माहिती कर अधिकाऱ्यांना द्यावी लागणार आहे. तसेच नियमांची पूर्तता न झाल्यास दसपट शिक्षा /दंड भरावा लागणार आहे. सध्याची आर्थिक स्थिती बघता, शहरातील व्यापार, उद्योगधंदे वाढीस लागतील, यासाठी कमीत कमी व सुलभ कर अशी ध्येयधोरणे स्थानिक व राज्य सरकारने घेणे गरजेचे आहे.

करदाता -सामान्य नागरिकास ही करपद्धती उपयुक्त आहे काय?

एकूण द्यावा लागणारा कर हा जवळजवळ पूर्वीच्या जकातीच्या दरांप्रमाणेच असल्याने, तसे पाहता, ग्राहक वर्गाला अतिरीक्त कराचा बोजा नसला तरीही, नजीकच्या काळात, एकूण करांचे प्रमाण कमी होणे हेच नागरिकांच्या प्रगतीसाठी आवश्यक किंबहुना निकडीचे ठरणार आहे.

स्थानिक संस्था कर रचना

एलबीटी कराचे दर हे सध्याच्या जकात दरांइतकेच असल्याने, केवळ नाक्यांवरची वाहतूक कोंडीची समस्या दूर होण्यापलीकडे कोणताच फारसा फरक नाही.

पुढे दिलेल्या तक्त्यात दाखविल्याप्रमाणे वर्षभरामध्ये तुम्ही केलेल्या व्यापारावर पुढे दिलेला कर लागू होतो.

क्र.	वर्षभरातील सर्व खरेदीची उलाढाल	दरवर्षी प्रदेय एलबीटी
१	रु. १००००० पर्यंत	काही नाही
२	रु. १००००० ते रु. २०००००	रु. ४०००
३	रु. २००००० ते रु. ३०००००	रु. ६०००
४	रु. ३००००० ते रु. ४०००००	रु. ८०००
५	रु. ४००००० ते रु. ५०००००	रु. १००००
६	रु. ५००००० ते रु. ६०००००	रु. १२०००
७	रु. ६००००० ते रु. ७०००००	रु. १४०००
८	रु. ७००००० ते रु. ८०००००	रु. १६०००
९	रु. ८००००० ते रु. ९०००००	रु. १८०००
१०	रु. ९००००० ते रु. १००००००	रु. २००००

स्थानिक संस्था कर

स्वीकारार्ह यासाठी-

१. शहर नाक्यांवरील वाहतूक कोंडी व गैरसोयीची समस्या सोडविण्यासाठी
२. जकात गोळा करण्यातील भ्रष्टाचार व गैरव्यवहार यांना आळा बसविण्यासाठी
३. जकात हिशेब पद्धतीतील घोळ कमी करून कर हिशेबामध्ये स्पष्टता आणण्यासाठी

आक्षेपार्ह यासाठी -

१. करपद्धतीमधील हा बदल स्थानिक संस्थांच्या फायद्यासाठी आहे, सामान्य नागरिकांच्या फायद्यासाठी प्रस्तुत करदराचे प्रमाण निम्न्याने तरी कमी झाले पाहिजे.
२. कर चुकविल्यास दसपट दंडाचे प्रमाण अव्यावहारिक असून तेही कमी असले पाहिजे.